

Inimõigus veele ja kanalisatsioonile tegelikkuseks Euroopas

Taskukohase hinna tagamise mehhanismide roll

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Peaassamblee tunnustas ametlikult inimõigust veele ja kanalisatsioonile 2010. aastal. Selle õiguse elluviimiseks peab vee- ja kanalisatsiooniteenus olema kättesaadav, ligipääsetav, taskukohane, vastuvõetav ja tervisele ohutu.

Õige tasakaalu leidmisel kättesaadavuse ja taskukohase hinna vahel mängivad põhirolli veehinna kujundamise poliitika ja taskukohase hinna tagamise mehhanismid. Riikides, kus need mehhanismid puuduvad, soovitab EurEau rakendada sotsiaalpoliitika vahendite abil meetmeid, mis on suunatud inimestele, kelle jaoks teenus ei pruugi olla taskukohane. Ehkki taoliste mehhanismide otsustamine ja toetuse saajate kindlakstegemine jääb ametiasutuste vastutusalasse, saavad vee-ettevõtted täita olulist rolli sobivate mudelite väljatöötamisel.

Vesi ja kanalisatsioon kui tunnustatud inimõigus

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) Peaassamblee tunnustas ametlikult inimõigust veele ja kanalisatsioonile oma 28. juulil 2010. a vastu võetud resolutsioonis nr 64/292.¹

ÜRO Peaassamblee tunnustas inimõigust veele ja kanalisatsioonile kui õigust, mis on esmavajalik selleks, et nautida täisväärtuslikku elu ja kõiki inimõigusi (nt inimõigust tervisele).

ÜRO Peaassamblee kutsub riike ja rahvusvahelisi organisatsioone üles „kandma hoolt finantsvahendite, suutlikkuse tõstmise ja tehnoloogiasirde eest [...] selleks, et kiirendada jõupingutusi tervisele ohutu, puhta, ligipääsetava ja taskukohase joogivee ja kanalisatsiooni tagamiseks kõigile“.

Õiguslik sisu

Inimõigus veele ja kanalisatsioonile hõlmab oma õiguslikus sisus täiendavaid aspekte. Selle õiguse elluviimiseks peab vee- ja kanalisatsiooniteenus olema **kättesaadav, ligipääsetav, taskukohane, vastuvõetav ja tervisele ohutu**.²

Seega, „ehkki inimõigused ei nõua, et teenuseid tuleks osutada tasuta, on riikidel kohustus pakkuda tasuta teenuseid või kehtestada piisavad toetus-

¹ <http://www.un.org/es/comun/docs/?symbol=A/RES/64/292&lang=E>

² Käsiraamat „Inimõigus veele ja kanalisatsioonile tegelikkuseks.“ Sissejuhatus, lk 33-36 (2014).

mehhanismid, et tagada teenustele alati taskukohane hind vaesemate jaoks”.

Veeteenuste kättesaadavus ja taskukohane hind Euroopas

‘Kättesaadavus’ vee ja kanalisatsiooni puhul tähendab seda, et vee- ja kanalisatsioonirajatised vastavad inimeste vajadustele nii täna kui ka tulevikus. Seetõttu kannavad tänased põlvkonnad vastutust tulevaste põlvde ees – tulevased põlvkonnad peaksid saama kasutada taskukohase hinnaga vee- ja kanalisatsiooniteenust, mis on sama ohutu ja kvaliteetne (või veelgi ohutum ja kvaliteetsem) kui see, mida kasutab tänane põlvkond.

‘Taskukohane hind’ vee ja kanalisatsiooni puhul tähendab seda, et „inimesed peavad olema suutelised maksma tarbitud vee- ja kanalisatsiooniteenuste ning sellega seonduva hügieeni eest”. Makstav hind „ei tohi piirata inimeste võimet omandada muid esmatähtsaid kaupu ja teenuseid [...], mida tagavad teised inimõigused”.³

Õige tasakaalu leidmisel kättesaadavuse ja taskukohase hinna vahel mängivad põhirolli veehinna kujundamise poliitika ja taskukohase hinna tagamise mehhanismid.

Veetariifide kunstlikult madalal hoidmine loob surnud ringi alarahastatud teenuste, ebapiisavate investeeringute ja vananevate infrastruktuuride vahel: veeteenuste kvaliteet langeb ja tulevased tarbijad ei saa enam endale lubada sama hinna eest samaväärset kvaliteeti.

Samal ajal on Euroopa riigid tegelenud madala sissetulekuga peredele taskukohase hinna tagamise küsimusega mitmel moel, täpsemalt meetmete loomisega juurdepääsu tagamiseks veele või üldiste sissetulekutoetuste strateegiate väljatöötamisega. Ehkki taoliste mehhanismide üle otsustamine ja toetuse saajate kindlakstegemine jääb ametiasutuste vastutusalasse, saavad vee-ettevõtted täita olulist rolli sobivate mudelite väljatöötamisel.

Veehinna kujundamine ja taskukohane hind rahvusvahelisel ja Euroopa tasandil

OECD on 2009. aastast alates tegelenud veehinna kujundamise ja taskukohase hinna temaatikaga, andes oma panuse aruteludesse läbi asjakohaste publikatsioonide ja meetodiliste juhtnööride, kuidas finantseerida veesektorit läbi erinevate rahastamisvahendite (nn 3T lähenemine).

Ühtse definitsiooni puudumisel nii rahvusvahelisel kui Euroopa tasandil võiks asjakohane olla ÜRO poolt vastu võetud määratlus, mille kohaselt tähendab taskukohane hind seda, et „vee- ja kanalisatsiooniteenuste hind ei tohiks moodustada rohkem kui 5% leibkonna sissetulekutest, mis tähendab, et need

³ Käsiraamat “Inimõigus veele ja kanalisatsioonile tegelikkuseks.” Sissejuhatus, lk 35 (2014).

teenused ei tohiks mõjutada inimeste võimet omandada muid esmatähtsaid kaupu ja teenuseid, sh toitu, eluaset, tervishoiuteenuseid ja haridust⁴.

Euroopa Keskkonnaagentuur avaldas aruande „Kulude katmine veehinna kujundamise kaudu“⁵ (2013), mis toob erinevaid näiteid selle kohta, kuidas veehinda ja maksusüsteemi kombineerides tagatakse veeteenuste kättesaadavus ja taskukohasus madala sissetulekuga peredele.

Oma teatises (KOM (2014) 177)⁶ tõdeb Euroopa Komisjon vastuseks Euroopa kodanike algatusele 'Õigus veele', et taskukohane hind „on võtmeelement, millest sõltub kõikide inimeste tõhus juurdepääs veeteenustele“. Komisjon tunnustab, et EL-il „puudub roll veehinna kehtestamisel, sest see määratakse riiklikul tasandil. Küll aga sätestavad EL-i veega seotud keskkonnaalased õigusaktid mõned aluspõhimõtted veehinna kujundamise poliitikale liikmesriikides. Veepoliitika raamdirektiivi (VRD) kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et tarbijale kehtestatud veehind peegeldab veekasutusega seotud tegelikke kulusid. See soodustab piiratud veevarude jätkusuutlikku kasutamist. EL-i veepoliitika tugineb põhimõttele, et taskukohane veehind on kriitilise tähtsusega. Riiklike ametivõimude pädevuses on konkreetsete toetusmehhanismide rakendamine, kaitsmaks ebasoodsas olukorras olevaid inimesi ja lahendamaks veega seotud vaesuse probleeme (nt läbi madala sissetulekuga perede toetamise või avaliku teenuse osutamise kohustuse kehtestamise)“.

Euroopa Komisjon puudutas taskukohase veehinna teemat ka 2015. aasta oktoobris toimunud foorumil peetud sidusrühmade dialoogis „Vee kvaliteedi ja veeteenuste võrdlusuuring“.

2014. ja 2015. a peetud kohtumiste lõppkokkuvõttes⁷ nenditakse, et võrdluses „seatud lävendiga – 5% leibkonna sissetulekutest – moodustab vee- ja kanalisatsiooniteenuste arвете osakaal Euroopa Liidu liikmesriikides keskmisest netosissetulekust 0,3-1,2% ja OECD riikide elanikkonna kõige vaesema kümnendiku hulgas 1,4-7,9%, mõlemad näitajad arvatuna ostujõu pariteedi alusel“.

See tähendab, et EL-is võib veeteenuseid pidada üldiselt taskukohaseks, kuid erilist tähelepanu tuleb pöörata OECD riikide elanikkonna kõige madalama sissetulekuga kümnendikule.

Euroopa Komisjon tegeles taskukohase veehinna teemaga ka veepoliitika raamdirektiivi ühise rakendusstrateegia majandustöögrupis. Arutelude alusdokumendiks oli 'Taskukohasuse mured VRD-i rakendamisel' (2014).

⁴http://www.un.org/waterforlifedecade/pdf/human_right_to_water_and_sanitation_media_brief.pdf

⁵ <http://www.eea.europa.eu/publications/assessment-of-full-cost-recovery> p. 21-24

⁶ <http://ec.europa.eu/transparency/rectdoc/rep/1/2014/EN/1-2014-177-EN-F1-1.Pdf>

⁷ <https://circabc.europa.eu/d/d/workspace/SpacesStore/4fa04ec0-2b16-409a-b5b1-edbb6ffd6287/Benchmarking%20Report%202014-2015%20FINAL.pdf>

Kahjuks jäi see töö lõpetamata.

Veehinna kujundamine ja taskukohasus riiklikul ja kohalikul tasandil

Tänu erinevatele veeteenuse määratlustele ning institutsioonilisele korrale ja juhtimismudelitele, mis on Euroopa riikides käibel, nõuab veehinna kujundamise ja taskukohasuse poliitikate arutamine suurel määral lähemuspõhimõtte rakendamist. Seda peegeldab hästi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 14 ja (lepingu lisaks olev) protokoll nr 26, mis esitab 'Üldhuviteenuste' tõlgendavad sätted.

Lisas I tutvustavad EurEau liikmed erinevaid näiteid taskukohase veehinna tagamiseks riiklikul/kohalikul tasandil rakendatud meetmetest.

Rohkem infot vee juurdepääsetavuse kohta leiab EurEau' materjalist „Juurdepääs veele ja võlgnevuse korral rakendatavad meetmed“ (2016).

LISA I

Austria

Perede makseraskustega tegelemine ei kuulu Austrias vee-ettevõtte vastutusalasse.

Belgia

Flandria

6. detsembril 2013. a võttis Flaami valitsus vastu rakendusakti, mis sätestab haavatavamate sihtrühmade (kaitstud tarbijate) kaitseks ette nähtud meetmed. Sellest aktist tulenevalt võimaldati kaitstud tarbijate alamrühmale, kes varasemalt oli vabastatud piirkondlike maksude tasumisest või kellele kompenseeriti see, vabastus ka veeteenuste arve osaks oleva vee abonomenttasu maksmisest alates jaanuarist 2014. Abonomenttasu kehtib eluaseme kohta, maksuvabastus või kompensatsioon on ette nähtud perekonnale. 2013. aastast lubatud sotsiaalse korrektsiooni alusel, mis puudutas piirkondlike maksude tasumist, kvalifitseerub 9% peredest Flandrias sotsiaalse korrektsiooni alla, mis võimaldab vabastust ka joogivee komponendi abonomenttasust.

Lisaks kehtestab akt ka rea teisi haavatavamate sihtrühmade kaitseks ette nähtud meetmeid. Alates 1. jaanuarist 2014. a on kaitstud tarbijatel õigus tasuta:

- a) infole selle kohta, mis võib olla tarbimise järsu kasvu põhjused ja kuidas sel puhul toimida;
- b) kuumaksele;
- c) isiklikule maksagraafikule;
- d) koju paigaldatud veearvestile;
- e) veetarbimise skaneerimisele (st spetsialisti analüüsi, missuguseid meetmeid saaks rakendada, et optimeerida kliendi veetarbimist).

Valloonia

Valloonias on loodud sotsiaalfond, millesse panustavad kõik leibkonnad makstes 0,0250 €/m³.

Fond on mõeldud makseraskustes tarbijaile, kelle määrab omavalitsuse sotsiaalamet. 80% kogutud summadest on mõeldud otseselt maksmata jäänud veearvete tasumiseks.

10% on ette nähtud raskustes perede elamuasemega soenduvate küsimuste

lahendamiseks ehk selleks, et vähendada nende veetarbimist. Nimelt on täheldatud, et sellised pered kalduvad tarbima keskmisest enam vett, isegi kui arvestada leibkonna elanike koguarvu.

Fondi kasutatakse vaid siis, kui kõik muud meetmed, sh maksusoodustused, on järele proovitud.

Brüssel

Pealinna Brüsseli piirkonnas kehtib sotsiaalfondi makstav panus 0,03 €/m³.

Taani

Joogiveeteenus

Aastakümneid on nii poliitilisel kui kommunaaltasandil valitsenud ühtne ja tugev seisukoht, et sotsiaalpoliitikat ja tarnepoliitikat omavahel ei segata. Sotsiaalpoliitikat ei rahastata tariifidest, vaid maksudest.

Seadus lubab omavalitsusel opereerimis- või ehituskulude vähendamiseks kanda laenu või toetused üle kommunaalettevõttele, kuid viimase 15-20 aasta jooksul ei ole ükski omavalitsus seda teinud.

Reoveeteenus

Sotsiaalpoliitika ja tarnepoliitika lahushoidmine on olnud ka reoveeteenuste rahastamise juhtpõhimõte.

Kuid alates 2015. aastast kohustavad uued eeskirjad reovee-ettevõtteid maapiirkonna vaesematele elanikele teatud tingimuste täitmisel laenu andma. Kohalik omavalitsus võib otsustada, et majaomanikul tuleb tema majapidamisest pärit reovee puhastamisel täita rangemaid nõudmisi. Kui majapidamise aastane kogusissetulek jääb alla teatud summa (u 40 268 eurot, pluss u 5 275 eurot iga lapse kohta), on omanikul õigus küsida kohalikul reovee-ettevõttelt laenu. Laenu küsimise korral on reovee-ettevõtte kohustatud andma laenu 20-aastase tähtajaga. Laen peab katma kõik rangemate nõudmiste täitmiseks vajalike meetmete (kanalisatsioonisüsteemi või kohtpuhastuse) kulud.

Prantsusmaa

Prantsusmaal rakendatakse meetmeid taskukohase veehinna tagamiseks läbi Eluaseme Sotsiaalfondi, mis on moodustatud siseriiklike omavalitsuste (departemangude) poolt, kes koos vee-ettevõtete ka fondi rahastavad.

Brottes' seadus võimaldab 5-aastast katseperioodi sotsiaalsete veeteenuse tariifide rakendamisel.

Saksamaa

Omavalitsustel on kohustus tegeleda makseraskustes peredega ja pakkuda neile toetust.

Kreeka

Kreekas kehtivad alandatud tariifid paljulapselistele peredele, madala sissetulekuga peredele ja neile, kus on mõni töötu liige.

Iirimaa

Pärast 2014. aastal esmakordselt tehtud ettepanekut kehtestada kodutarbijatele veemaks kinnitas Iiri valitsus poliitiliste protestide surveel 2014. a lõpul ühtse määraga maksu, mille lagi oli max 160 € leibkonna kohta (1 inimene leibkonnas) või 260 € leibkonna kohta (kõik ülejäänud leibkonnad).

Seda kergendas omakorda aastas kord valitsuse Sotsiaalhoolekandefondist kõigile veekasutajatele makstav „veekaitse tasu“ 100 € leibkonna kohta.

2016. aasta veebruaris toimunud valimiste järel on veemaks peatatud, kuni parlamendi veeteenuste juhtimise ja veemaksu komisjon jõuab oma kontrolltegevusega lõpule. Komisjoni ennast veel loodud pole, kuid kavas on, et see esitab aruande parlamendile kuue kuu jooksul, misjärel langetatakse otsus tulevikus rakendatava poliitika osas.

Itaalia

Itaalia veehinna määrus kehtestab alandatud tariifi "kodumajapidamise esmavajadusteks", mis on 90-100 m³ vett aastas majapidamise kohta.

Vee-ettevõtja on kohustatud esitama arve seaduses ette nähtud meetodika põhjal kehtestatud ja vastava riikliku energia-, gaasi- ja veeteenuseid reguleeriva ameti (AEEGSI) poolt heakskiidetud tariifi alusel, ilma sotsiaalse tariifi rakendamise võimaluseta. Kuigi avalike kommunaalteenuste üldine õiguslik raamistik viitab võimalusele anda teatud tarbijagruppidele riiklikest või kohalikest eelarvevahenditest toetust, ei ole veevarustusteenuse puhul selliseid meetmeid üldiselt rakendatud.

Seadusega nr 221/2015 kehtestati sotsiaalsed veeteenuste tariifid majanduslikes raskustes klientidele. Seadus ootab praegu valitsusepoolset rakendusakti.

Luxemburg

Eritariifid kehtivad suurperedele, aga mitte vähekindlustatud peredele ja vanuritele, kellel on veearve tasumiseks alati võimalik saada abi sotsiaaltoetustest.

Norra

Veehinna kujundamine tähendab Norras kulude katmist, seda peaaegu alati ja täies ulatuses klientide poolt tasutavate veearvete kaudu. Vee-ettevõtetal puudub kohustus ja seaduslik võimalus toetada madala sissetulekuga peresid.

Madala sissetulekuga peredel on võimalik saada toetust omavalitsuste sotsiaalvahendite (maksudest finantseeritav) või valitsusepoolse majaanikele suunatud rahastuse (samuti maksudest finantseeritav) kaudu.

Poola

Taskukohase veehinna tagab võimalus taotleda kohaliku omavalitsuse eelarvest teatud gruppidele ette nähtud toetust (toetuse andmise otsustab kohaliku omavalitsuse volikogu).

Samuti võib raskes finantsolukorras kliendi veearve tasuda Sotsiaalhoolekandekeskus või mõni muu mittetulundusühing, programm või fond. Suuremates linnades kuuluvad vee-ettevõtted sageli selliste abiorganisatsioonide liikmete hulka.

Portugal

Mõned vee-ettevõtted on kehtestanud sotsiaalsed tariifid madalama sissetulekuga ja paljulapselistele peredele.

Holland

Hollandis tähendab joogivee tootmine ja -varustus avalikku teenust.

10 vee-ettevõtet on riigi omandis ja tegutsevad kulusid täielikult katvate tariifide alusel. Joogiveeseadus laiendab vee-ettevõtete kohustusi: nad peavad tagama püsiva ja tõhusa joogiveevarustuse; rahuldama veenõudluse tulevikus; kandma riskivastutust ja tagama joogivee hädaolukorras, kus joogiveega varustamine ei ole võimalik või tervisele ohutu. Tagamaks võrdset juurdepääsu joogiveele on iga joogivee-ettevõtte kohustus: a) teha pakkumine igale liituda soovijale; b) võimaldada liitumist mõistlikel, läbi-paistvatel ja mittediskrimineerivatel tingimustel; c) kohaldada kulusid katvaid, läbipaistvaid ja mittediskrimineerivaid tariife; d) töötada välja kord, mille eesmärk on vältida väiketarbijate veeühenduse sulgemist.

Joogiveesektor täidab punktis d) sätestatud kohustust, olles sõlminud lepingu Võla- ja Sotsiaalpanganduse Liiduga (Vereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren (NVVK)).

Ühtlasi kompenseerivad vee-ettevõtted saamata jäänud tulu tõstes arveid tasuvatele klientidele kehtestatavaid tariife (tulenevalt kulude täieliku katmise põhimõttest).

Rumeenia

Kuigi seadus nr 51/2006 avalike kommunaalteenuste üldise õigusliku raamistiku kohta viitab võimalusele anda riiklikest või kohalikest eelarvevahenditest toetust teatud tarbijagruppidele, ei ole veevarustusteenuse puhul selliseid meetmeid rakendatud.

Vastavalt Bukaresti Kontsessioonilepingu 2009. a sõlmitud lisale palus linnavalitsus makseraskustes peredele maksuvabastust summas, mis ei ületa 400 000 leid/aastas (tolleaegse kursi järgi u 100 000 eurot/aastas). Maksuvabastuse andmise meetodid ja kriteeriumid koostab ja kehtestab mõlema partei esindajatest koosnev Solidaarsuskomitee.

Serbia

Seaduse kohaselt tuleb veetariifist katta nii tootmiskulud kui ka kuni keskmise kasumimäärani küündiv kasum, võttes seejuures arvesse tarbijate majanduslikke võimalusi.

Kohalik omavalitsus pakub teatud sotsiaalsetele tarbijagruppidele abi vee ja teiste kommunaalteenuste eest tasumisel.

Sloveenia

Joogiveevarustus ja reoveepuhastus on kohustuslik avalik kommunaalteenus. Nende teenuste hind arvutatakse kooskõlas valitsuse määrusega. Hind koosneb muutuvast (hind m³ kohta) ja fikseeritud komponendist (veeühenduse läbimõõdust sõltuv). Fikseeritud komponent peab sisaldama taristu amortisatsiooni. Kuivõrd taristu kuulub üldiselt omavalitsustele, siis sisaldab fikseeritud komponent peamiselt taristu renti, mille vee-ettevõtted kannavad edasi omavalitsusele.

Omavalitsus võib doteerida kodutarbijatele kehtestatud hinda üldiselt. Sotsiaalseid tariife ei rakendata. Samas võib kohalik omavalitsus või riiklik sotsiaalamet vajadusel rakendada teisi sotsiaalpoliitika vahendeid.

Hispaania

20. jaanuaril 2016. a avaldasid AEAS, AGA ja ECODES aruande "Sostenibilidad social en el sector del agua: situación y recomendaciones" („Veesektori sotsiaalne jätkusuutlikkus: hetkeolukord ja soovitusel"), mis on leitav aadressilt:

http://eureau.org/administrator/components/com_europublication/pdf/3ba93caefe18afa546f86151436de3bc-Social-Sustainability-in-the-urban-water-sector-current-situation-and-recommendations-eng--def.pdf

Järgnev on loetelu taskukohase veehinna tagamiseks loodud meetmetest Hispaanias.

1. Tariifide kaudu toimiv sotsiaalfond, mida haldab vee-ettevõtja, ning mis seab kriteeriumid kolmandale osapoolele.
 - a) Aastaeelarves ettenähtud ja vee-ettevõtja poolt tariifi kaudu kogutav summa;
 - b) kasutatakse üksnes linna sotsiaalameti poolt kindlaks tehtud vaesuses elavate klientide veearve tasumiseks;
 - c) igale perele kehtivad piirangud aastas eraldatava summa osas.
2. Tariifide kaudu toimiv sotsiaalfond, mida haldab vee-ettevõtja, mis seab kriteeriumid kolmandale osapoolele, ning mille eesmärk on pikaajaliste laenude andmine.
 - a) Aastaeelarves ettenähtud ja vee-ettevõtja poolt tariifi kaudu kogutav summa;
 - b) kasutatakse linna sotsiaalameti poolt kindlaks tehtud vaesuses elavate klientide veearve tasumiseks vee-ettevõtja poolt kliendile antava rahalise laenu näol;

- c) muudab võlgnevuse pikaajaliseks laenuks.
3. Kolmanda osapoole poolt juhitud ja määratav sotsiaalfond.
- a) Aastaeelarves ettenähtud ja vee-ettevõtja poolt tariifi kaudu kogutav summa;
 - b) kantakse üle kolmandale osapoolele, kes haldab abi jaotamist otse taotlejatele.
4. Vee-ettevõtja poolt kehtestatud erimaksumäära reeglid.
- a) Kehtivad MTÜ-dele, rahalistes raskustes peredele, pensionäridele, suurperedele ja sõltuvad sissetulekust;
 - b) mehhanismid:
hinnaalandus arve kogusummalt (30-90%);
 - c) paketasu kehtestamine, et määrata m³ koguarvu tariifi muutuv tasus (miinimumpakett või keskmine pakett);
 - d) linna sotsiaalameti poolt kindlaks tehtud klientidele m³ arvu määramine arveldusperioodi kohta (kuni 25 m³ / kuus ilma abonomenttasu vabastuseta);
 - e) väikseima paketi limiidi langetamine (3 m³ / kuus) ja väga madala hinna kehtestamine kõikidele tarbijatele („elutähtsa miinimumtarbimise“ idee);
 - f) maksumäärana saadakse käibemaks kohaldades vähendatud maksumäära.
5. Sotsiaalne esmaabi veeteenuse eest tasumisel.
- a) Autonoomsed piirkondlikud kogukonnafondid, mida jaotatakse kohalike volikogude kaudu, hõlmavad veeteenuste (mitte kanalisatsiooniteenuste) eest tasumist;
 - b) linnavolikogu otsustab enda kriteeriumide põhjal kliendile veearve (mitte kanalisatsiooniteenuste arve) võlgnevust katva summa kandmise.
6. Maksegraafikud ja uue maksetähtaja nimetamine.
- a) Ilma intressideta ja vee-ettevõtja poolt seatud kriteeriumide alusel;
 - b) maksegraafik või kohustus vett mitte raisata (m³ piirmäär / arveldusperioodi kohta) ja graafikut täita.
7. Abi vee-ettevõttele kuuluvalt fondilt (soodustused).
- a) Abi jaotatakse fondilt otse taotlejale;
 - b) abi jaotatakse fondilt linna sotsiaalameti poolt määratud puuduses peredele.

8. Abi klientidelt.

- a) (Vabatahtlik) rahakogumine veearvete kaudu vee-ettevõtja loodud sotsiaalfondi.

9. Muu:

- a) Nõunikele ja sotsiaaltöötajatele korraldatavad eriseminarid antud sotsiaalse probleemi teemal;
- b) sotsiaalpoliitika fondi asutamine konkreetsete puudujääkide jaoks ja sotsiaalne maksumäär korduvateks olukordadeks;
- c) vee-ettevõtja katab tariifitasudest omavalitsuse sotsiaalabitöötajate tegevuskulud;
- d) boonustariifide puudumine ja lahenduste otsimine sotsiaalfondide kaudu, et toetada teenuse kvaliteedi säilitamise ideed.

Rootsi

Veehinna kujundamine tähendab Rootsis kulude katmist, seda peaaegu täies ulatuses klientide poolt tasutavate veearvete kaudu. Kohustus toetada madala sissetulekuga peresid lasub omavalitsustel. Sotsiaalfonde rahastatakse laekuvatest maksudest.

Suurbritannia

Sotsiaalsed tariifid

Ajavahemikus 2015 kuni 2016 peavad vee-ettevõtted sisse viima meetmetepaketi, mille maksumus on rohkem kui 40 miljonit £, toetamaks makseraskustes või võlguolevaid kliente. Meetmete hulka kuuluvad näiteks sihtfondid, võla kohandamise ja mahakandmise skeemid, võlanõustamine ja veesäästmise abinõud, mis aitavad veearvestiga varustatud klientidel veearveid vähendada.

2015. aasta aprillis pakkus 14 vee-ettevõtet 18-st oma klientidele arvete vähendamiseks sotsiaalseid tariife. Ülejäänud ettevõtted plaanivad sotsiaalse tariifi skeemi sisse seada 2016. a või konsulteerivad praegu sel teemal oma klientidega.

Kõik Inglismaa vee-ettevõtted pakuvad riiklikku sotsiaalset tariifi Watersure, mis tasub veearveid teatud piirist alates rohkem kui 70 000-le veearvestiga varustatud ja majanduslikust olukorrast sõltuvat hüvitist saava kliendi eest, ning vee-ettevõtetel on kavas seda võimalust veelgi propageerida, et tariifiga liitunute arvu kasvatada. Mõnel vee-ettevõttel on sotsiaalsed tariifid kehtinud juba mitu aastat, pakkudes abi veel lisaks mitmetele tuhandetele klientidele. Walesis kasutab 54 000 majapidamist Walesi veeabi-nimelist tariifi mingil k Welsh Water Assistu, mis põhineb Watersure'i tariifil, kuid on seatud madalamale ja laieneb veearvestita klientidele, või saab osa mõnest muust sotsiaalabi vormist ning seda arvu on kavas tõsta 2020. aastaks 100 000-le.

Fondid ja muud meetmed

Vee-ettevõtted toetavad regulaarselt enda poolt loodud sõltumatult juhitud sotsiaalfonde ja heategevuslikke sihtfonde. Nendest fondidest kasutatakse raha selleks, et tasuda klientide võlgu vee- ja kanalisatsiooniteenuste eest ning pakkuda nõu ja abi võla haldamiseks tulevikus. Neist fondidest on abi saanud sajad tuhanded abivajajad.

Paljud vee-ettevõtted püüavad vähendada survet kitsikuses vaevlevatele peredele ja aidata neid tagasi jalgele, aktsepteerides ka vaid mõnenaelaseid makseid ning kohandades makseplaan kliendi võimalustega, et vähendada maksuvõlga võlasummat osaliselt või täielikult maha kandes. Sellise skeemi kaudu on saanud hüvitist juba 100 000 majapidamist ning vee-ettevõtete ettepanekul tahetakse seda arvu veelgi tõsta.

Vee-ettevõtted kulutavad ka miljoneid naelu selleks, et teavitada kliente neile pakutavatest abivõimalustest. Investeeritud on eriettevalmistusega töötajatesse, kes otsivad abivajajaid proaktiivselt.

Samuti annetavad vee-ettevõtted sadu tuhandeid naelu Kodanike Nõustamiskeskusele ning teistele piirkondlikele võlanõustamisega tegelevatele heategevuslikele organisatsioonidele. Veearvestiga varustatud klientidel aitavad vee-ettevõtted nende veearveid veelgi vähendada. Nii näiteks paigaldavad mõned ettevõtted tasuta veesäästmiseks mõeldud tooteid, nagu kahesüsteemse loputusrežiimi konverteerid, veekraani sõelu ja duši-adaptoreid, mis võimaldavad tarbida vähem vett ja seega maksta ka väiksemaid arveid. Ka propageerivad vee-ettevõtted veearvesti paigaldamist madalama sissetulekuga klientide seas, kelle puhul võib eeldada, et nad võivad selle tulemusel nii väiksemate veearvete näol kui ka seetõttu, et saavad võimaluse oma veearvet ise kontrollida.

Mis on EurEau?

EurEau on Euroopa veesektori häälekandja. Me esindame 29 Euroopa riigi vee- ja kanalisatsiooniteenuse osutajaid, kes tegutsevad nii avalikus kui ka erasektoris.

Meie liikmeteks on Euroopa rahvuslikud vee-ettevõtjaid koondavad ühendused. EurEau koondab rahvuslikke vee-asjatundjaid, selleks et kujundada üheskoos Euroopa veetööstuse seisukohti küsimustes, mis puudutavad veekvaliteedi juhtimist, ressursitõhusust ning vee kättesaadavust Euroopa kodanikele ja ettevõtetele. EurEau' sekretariaat asub Brüsselis, kust koordineeritakse ligikaudu 200 liikmesorganisatsioonist ja vee-ettevõttest pärit eksperdi tööd ning otsitakse ühistele seisukohtadele toetust EL-i otsustajate hulgast.

Meie liikmed töötavad selle nimel, et puhas vesi oleks alati kättesaadav ning jõuaks seejärel taas ohutult veeringlusesse. Euroopa veevalvuritena on meil oluline roll veekeskonda varitsevate ohtude teadvustamisel. Oma ligi 500 000 töötajaga annab Euroopa veesektor olulise panuse Euroopa majandusse.

7. september 2016
Inimõigus veele ja kanalisatsioonile Euroopas

EurEau

Rue du Luxembourg 47-51,
B-1050 Brussels, Belgium
Tel: +32 (0)2 706 40 80
Fax: +32 (0) 2 706 40 81
secretariat@eureau.org
www.eureau.org